

Näätä

Mård
Martes martes

Uhanalaisuusluokka (IUCN): elinvoimainen (LC)

Rauhoitusaika (MetsA 2018/392)

Ahvenanmaalla rauhoitusaika (ÅFS 116/2020)

EU:n lajikoodi: 1357

Luontodirektiivin laji (liite V)

BOR suojelutaso suotuisa, vakaa

ALP suojelutaso suotuisa, vakaa

Luonnehdinta

Näätä on lyhytjalkainen, solakka ja pitkäruumiinen pienpeto. Ruumiin pituus on 36–56 cm ja paino 0,5–1,8 kg. Näädän häntä on melko pitkä (17–28 cm) ja tuuhea. Näädän turkki on tummanruskea tai joskus kellertävänruskea. Kurkussa ja rinnassa on kellanvalkoinen laikku. Näätä on tehokas metsästäjä ja sen ravintoon kuuluu muun muassa kanalinnut, oravat ja jänikset, mutta myös marjat ja haaskat.

Elinympäristö ja levinneisyys

Näätä elää koko maassa. Se on pääasiassa metsien laji, mutta sitä tavataan paikoin myös avoimessa maastossa. Sille ovat mieluisia vanhat havumetsät ja aarnialueet, joissa on kolopuita ja juurakkoja. Laji on alkanut viihtyä nuorissakin kuusikoissa kantojen runsastuessa ja hakkuaukeiden liepeillä. Näätä pesii usein ontossa puussa, varsinkin palokärjen kolossa. Lepopaikkoja sillä on mm. puiden onkaloissa ja puiden oksilla, kaatuneiden puiden runkojen ja kantojen alusilla, kivilouhikoissa sekä talvella lumihangon suojissa. Näätä liikkuu enimmäkseen maassa, mutta se voi nousta myös tarvittaessa puuhun ja hyppiä puusta toiseen. Näätä viihtyy myös lähellä ihmisasutusta.

Nykytila ja uhkatekijät

Näätä metsästettiin aikoinaan lähes sukupuuttoon, mutta vähitellen kanta on elpynyt niin hyvin, että nykyään sitä metsästetään jälleen. Näädällä ei ole juurikaan luontaisia vihollisia. Sen kannat vaihtelevat ennemminkin pääravintokohteiden runsauden mukaan. Vuosina 2013–2017 vuotuinen näätäsaalin on ollut keskimäärin noin 10 000 yksilöä (Luken saalistilastot).

Hoitosuosituks

Näätäkannan hoidosta vastaa maa- ja metsätalousministeriö ja sen alainen riistahallinto.

Lähteet

- Helle, P., Ikonen, K., Rintala, J. ja Tiainen, J. 2018. Lumijälkilaskennat riistakolmioilla 2017. In Helle, P. (ed) Riistakannat 2017. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus Luonnonvarakeskus, Helsinki. 15/2018: 36–38. https://jukuri.luke.fi/bitstream/handle/10024/541662/luke-luobio_15_2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Linden, H, Hario, M & Wikman, M. (toim.). 1996. Riistan jäljille. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, Helsinki. 208 s.
- Luonnonvarakeskus 2020. Näätä (Martes martes). [viitattu 17.12.2020] <https://www.riistakolmiot.fi/animal/naata-martes-martes/>
- Suomen riistakeskus 2020. Näätä. [viitattu 17.12.2020] <https://riista.fi/game/naata/>

Kuva: Jaakko Ilvonen